

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
Skickas med e-post

Stockholm den 9 december 2019

Ang. Remiss av betänkandet "Promemoria: Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation", med ert dnr I2019/02319/D

Hi3G Access AB ("Tre") har beretts tillfälle att lämna remissvar över "Promemoria: Genomförande av direktivet om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation", fortsättningsvis kallad "PM:en". Remissen innebär att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i PM:en, vilka avser implementationen av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 om inrättande av en kodex för elektronisk kommunikation (**EU-direktivet**) i svensk rätt och, som en följd av de omfattande förändringar som behöver göras av lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (**LEK**), utformningen av en ny lag om elektronisk kommunikation, fortsättningsvis kallad "nya LEK".

Tre får med anledning härav lämna följande synpunkter. Remissvaret inleds med en sammanfattning av de för Tre viktigaste synpunkterna (avsnitt 1). Därefter behandlas förslaget om sanktionsavgifter (avsnitt 2) och, i anslutning till detta, dels vissa av förslagen om slutanvändares rättigheter (avsnitt 3), dels vissa av förslagen om säkerhet, behandling av trafikuppgifter och integritet (avsnitt 4). Slutligen lämnas ett antal synpunkter på några av de övriga förslagen i PM:en (avsnitten 5-7).

1. Sammanfattning

Nya LEK 11 kap. 1 § angående sanktionsavgifter: Tre vill ifrågasätta om sanktionsavgifter verkligen behövs för att effektivisera ytterligare, då det är oklart om den fulla potentialen av nu gällande sanktionsåtgärder verkligen uttömts. Framförallt vill Tre peka på att flera av de materiella bestämmelser som sanktionsavgiften kopplas till inte är tillräckligt tydliga och förutsägbara, så att tillhandahållarna kan utläsa vilka krav som åvilar dem. Därför måste dessa regler tas bort från den föreslagna 11 kap. 1 § nya LEK, om regeln införs.

Nya LEK 7 kap. 2 § om information innan ett avtal ingås: Tre anser att förslaget om information innan avtal ingås framför allt är otydligt avseende förhållandet till lag (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler (LODA), och att det behöver förtydligas vilka krav som ställs på tillhandahållaren då avtal ingås per telefon. Särskilt i de fall då konsumenterna själva ringer in till operatören, då muntliga avtal i dagsläget kan ingås, är det önskvärt med ett klargörande kring hur tillhandahållaren ska uppfylla kravet på information innan bundenhet uppstår. Det bör även på nytt övervägas om inte EU-direktivets krav avseende innehåll och form bör framgå direkt av lag, för att undvika tillämpningssvårigheter jämfört med annan lag.

Nya LEK 7 kap. 2 § angående tillhandahållande av en sammanfattning av avtalet: Nya LEK 7 kap. 2 § är därutöver otydlig när det gäller kravet på att tillhandahållarna ska tillämpa villkor som innebär att avtalet träder ikraft först när konsumenten har tagit emot sammanfattningen och "bekräftat sitt samtycke" till avtalet. Om en sådan bekräftelse förutsätter något annat agerande än avtalsaccept genom konkludent handlande anser Tre det vara påkallat med ett förtydligande av vad som avses med en sådan "bekräftelse".

Nya LEK 7 kap. 24-25 §§ angående paketerbudanden: Tre anser det påkallat med ett förtydligande avseende vissa av lagens rekvisit för att korrekt kunna tillämpa relevanta regler om slutanvändarrättigheter på det som avses med "alla delar" av paketet. Detta gäller särskilt eftersom sanktionsavgifter föreslås kopplas till vissa slutanvändarrättigheter. För att bestämmelse inte ska få orimliga och svåröverblickbara konsekvenser är det avgörande att begreppet "paketerbudanden" tolkas restriktivt, eftersom långt ifrån allt som skulle kunna utgöra ett paket enligt lagförslaget riskerar att ha sådan "inlåsningseffekt" som motiverat den nya regeln.

Nya LEK 8 kap. 3 § och 6 § angående säkerhetsåtgärder och säkerhetsincidenter: Tre ifrågasätter om införandet av bestämmelserna om säkerhetsåtgärder respektive säkerhetsincidenter motsvarar och kan ersätta nu gällande bestämmelser om lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder i 6 kap. 3 § LEK respektive rapportering av integritetsincidenter i 6 kap 4a § LEK (paragraferna inför artikel 4 i e-dataskyddsdirektivet). Bestämmelserna i artikel 40.1 och 40.2 EU-direktivet synes enbart avse säkerhet och incidenthantering för driftsäkerhet och någon ytterligare eller förtydligande reglering på detta område föreslås inte lagen. Regeringen behöver enligt Tres uppfattning på ett tydligare sätt klargöra detta förhållande.

Nya LEK 8 kap. 4 § angående oberoende säkerhetsgranskning: Tre anser att förslaget om oberoende säkerhetsgranskning inte bör införas utan istället ska säkerhetsgranskning i syfte att kontrollera att lagens krav är uppfyllda utföras av tillsynsmyndigheten själv, inom ramen för den reguljära tillsynsverksamheten. Om behov av en oberoende säkerhetsgranskning ändå är särskilt påkallat och en bestämmelse om detta införs, bör kostnaderna för en sådan granskning bäras av myndigheten.

2. Förslaget om sanktionsavgifter

I 11 kap. 1-6 §§ nya LEK föreslås bl.a. att tillsynsmyndigheten ska ta ut en sanktionsavgift av den som inte efterlever vissa särskilt utpekade materiella regler i lagen; dvs. inte

dels

- tillhandahåller en sammanfattning av avtalet,
- tillämpar villkor som gäller uppsägningstider och bindningstider, samt
- uppfyller kraven om byte av tillhandahållare och nummerportabilitet,

dels

- vidtar åtgärder för att hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster,
- rapporterar säkerhetsincidenter,
- informerar om hot om säkerhetsincidenter,
- behandlar innehåll i ett elektroniskt meddelande eller trafikuppgifter som hör till detta enligt 8 kap. 28 § nya LEK,
- bedriver sin verksamhet så att beslut om hemlig avlyssning och hemlig övervakning kan ske,
- överför information till samverkanspunkter, samt
- lämnar ut uppgifter som rör abonnemang eller annan uppgift som angår ett särskilt elektroniskt meddelande till myndigheter enligt 8 kap. 34 § nya LEK.

Bakgrunden är att PTS efterfrågat utökade sanktionsmöjligheter inom några områden som enligt myndigheten är särskilt problematiska, dels rörande slutanvändares rättigheter, dels rörande säkerhet, behandling av trafikuppgifter och integritet. PTS menar att gällande regler inte efterlevs av tillhandahållarna och att åtgärder vidtas först efter påpekanden i samband med tillsyn, och eftersom reglerna endast är framåtsyftande kan de enbart leda till framtida rättelse. Inte heller förebyggande åtgärder, som egentligen skulle vara motiverade, vidtas. Enligt PTS behövs därför starkare incitament och mer direktverkande regler för att tillhandahållarna ska efterleva reglerna i LEK.

Tre vill inledningsvis påpeka att de nyssnämnda problemområdena – dels slutanvändares rättigheter, dels krav på driftsäkerhet, behandling av trafikuppgifter och integritet – är områden som är centrala för seriösa tillhandahållare av elektroniska kommunikationsnät och tjänster och bristande efterlevnad är en konkurrensnackdel dem emellan. Områdena är viktiga för Tre och således sådana som bolaget alltid strävar efter att efterleva.

2.1. Behövs ytterligare sanktionsmöjligheter?

De sanktioner som PTS har idag är att meddela föreläggande eller förbud som behövs för att rättelse av en överträdelse ska ske, vilka kan förenas med vite. Om ett föreläggande inte följs finns också möjlighet att återkalla tillstånd och besluta om att en verksamhet helt eller delvis ska upphöra, om inte överträdelsen är av mindre betydelse. Utöver dessa sanktioner finns också möjlighet för abonnenter att kräva skadestånd vid dröjsmål avseende nummerportering.

År 2009 ändrades underliggande direktivbestämmelser så att frågan om införande av sanktionsavgifter i LEK aktualiserades. Lagstiftaren bedömde emellertid i lagstiftningsärendet 2011 att möjligheterna att meddela förelägganden och förbud om rättelse vid vite hade varit effektiva för att uppnå efterlevnad av lagens bestämmelser.¹ Det saknades därför anledning att överväga några andra åtgärder än dessa. I samma lagstiftningsärende effektiviserades också möjligheten att meddela förelägganden eller förbud, genom att kravet på att tillsynsobjektet fått en underrättelse och inte rättat sig efter vad som står i den innan sanktionerna får tillämpas togs bort.² Således kan förelägganden och förbud meddelas redan i samband med att myndigheten underrättar om en påstådd överträdelse av LEK, och då med krav på omedelbar rättelse i allvarliga fall eller vid upprepade överträdelser av liknande slag. Sanktionsmöjligheterna får därmed sägas vara både omedelbara, direktverkande och avskräckande, särskilt åtgärderna att återkalla tillstånd eller besluta om upphörande av verksamhet.

En synpunkt som framförts är också att nuvarande sanktioner bara kan åstadkomma framtida rättelse. Tre vill dock peka på att rätten att återkalla tillstånd ansågs vara tillbakaverkande vid NIS-lagens införande³ och att detsamma torde kunna anföras avseende ett beslut om upphörande av verksamhet. Dessutom är skadeståndsskyldigheten vid portering ersättning för uppkommen skada p.g.a. dröjsmål.

Tre ifrågasätter om behovsbilden, jämfört med bedömningen från 2011, är tillräckligt nyanserad och om PTS verkligen använt och uttömt de sanktionsåtgärder som finns i lagen idag vid handläggningen av sina tillsynsärenden.

2.2. Är NIS-lagen en lämplig förlaga?

Lagen (2018:1174) om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (**NIS-lagen**) har tjänat som förlaga till nu aktuellt förslag om sanktionsavgifter. Tre vill ifrågasätta om denna lag bör användas som främsta förlaga för sanktionsavgifter i nya LEK, åtminstone krävs noggranna överväganden för detta. NIS-lagen innebär att leverantörer av samhällsviktiga tjänster (inom sektorer såsom bank, energi, transport, hälso- och sjukvård m.m.) och vissa digitala tjänster ska uppfylla krav på säkerhet i nätverk och informationssystem, varvid kraven kan liknas vid kraven på driftsäkerhet i LEK. NIS-lagen innehåller emellertid inga krav som liknar skyddsreglerna om slutanvändares rättigheter i 5 kap. LEK eller skyddsreglerna om integritet i 6 kap. LEK. Det finns dessutom överväganden som lagstiftaren gjort vid införandet av sanktionsavgifter i NIS-lagen som inte i alla delar är relevanta avseende nya LEK. Bland annat anförts att sanktionsavgifterna i NIS-lagen ska bygga på strikt ansvar ("ska ta ut" i lagtexten) eftersom det är flera olika tillsynsmyndigheter som ska tillämpa reglerna på samma sätt.⁴ Detta argument är inte relevant för nya LEK, varför strikt ansvar

---

¹ Ds 2010:19 s. 260 f.

² Prop. 2010/11:115 s. 140 och 185.

³ Prop. 2017/18:205 s. 67.

⁴ A. a. s. 69.

inte behöver vara nödvändigt i denna lag. Slutligen bör det påpekas att NIS-lagen trädde i kraft för drygt ett år sedan, den 1 augusti 2018, och det saknas fortfarande praxis och erfarenheter från tillämpning av sanktionsavgifterna enligt lagen.

2.3. Är bestämmelsen om sanktionsavgifter lämpligt utformad?

Inledningsvis vill Tre framföra att PM:en saknar en redogörelse för hur sanktionsavgiften ska beslutas inom ramen för ett tillsynsärende och hur avgiften förhåller sig till t.ex. kravet på underrättelse enligt 10 kap. 4 § nya LEK samt att PM:en mycket knapphändigt berör frågor om sanktionsavgiftens förhållande till övriga sanktionsmöjligheter. Tre förutsätter dock att ett beslut om sanktionsavgift alltid har föregåtts av att ett tillsynsärende inletts, i vilket tillhandahållaren fått möjlighet att yttra sig, och att handläggningen sker i enlighet med förvaltningslagens (2017: 900) regler om bl.a. god förvaltning, partsinsyn och utredningsskyldighet m.m.

Om sanktionsavgifter ska införas, är Tres främsta synpunkt att de materiella rättsregler till vilken sanktionsavgiften kopplas måste vara så pass klara och tydliga att det inte råder något tvivel för tillhandahållarna vad kravet innebär, och således inte heller om det är uppfyllt eller inte. Även PM:en anför att generellt sett anses en tillsynsmyndighet lämpad att besluta om sanktionsavgift när reglerna är relativt enkla att tillämpa och beslutsfattandet är förhållandevis schabloniserat.⁵ I övriga fall anses domstol vara mer lämpad att besluta. Eftersom det är PTS som föreslås besluta om sanktionsavgifter måste det alltså säkerställas att de materiella reglerna är tydliga och förutsägbara, så att de kan tillämpas relativt enkelt och på ett förhållandevis schabloniserat sätt. Annars är risken stor att besluten om sanktionsavgift överklagas av tillhandahållarna, med långa domstolsprocesser som följd och där det i praktiken ändå blir domstolen som slutligt prövar och tillämpar subjektiva kriterier eller annars svårbedömda rekvisit. Se vidare om de materiella reglernas brist på tydlighet i avsnitt 2.4 nedan.

Vidare bör beslutet om sanktionsavgift inte vara grundat på strikt ansvar utan bör enbart vara fakultativ för att ge PTS en möjlighet att använda en sådan sanktion när detta är särskilt befogat. För exempel på sådana fakultativa regler se t.ex. 15 kap. 7 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, 18 kap. 16 § försäkringsrörelselag (2010:2043) och 25 kap. 8 § lag (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Tre anser även att det saknas tydliga ställningstagandet till och bedömningen av om sanktioner överhuvudtaget ska utdömas. I 11 kap. 2 § nya LEK föreslås bara vissa kriterier som ska beaktas vid fastställande av beloppets storlek samt kriterier för vad som kan jämka sanktionen i vissa undantagsfall. Det förefaller anmärkningsvärt att, vid ett strikt ansvar för sanktioner på betydande belopp, den beslutande myndigheten inte enligt lag måste beakta vissa omständigheter som i det enskilda fallet bör leda till att sanktion inte ska meddelas. Som jämförelse anger t.ex. artikel 83.2

---

⁵ PM:en s. 364.

dataskyddsförordningen⁶ (GDPR) vissa hänsyn som ska beaktas av tillsynsmyndigheten för bedömning av om sanktion ska påföras eller inte.

Svårförutsebarhet i vad som avses med vissa materiella regler och tillämpningen av dessa, i kombination med en mycket stark presumtion för sanktioner riskerar att leda inte bara till en rättsosäker utveckling utan också till risk för en utökad samhällskostnad. Exempelvis kan det leda till en överrapportering av händelser och hot i verksamheten utan ordentlig kvalificering, för att undvika sanktioner, vilket i sin tur kan leda till den oönskade utvecklingen av omotiverad oro hos användare, försämrade tilltro till elektroniska kommunikationstjänster och skada i form av kundförluster.

2.4. Närmare om brist på tydlighet i de materiella bestämmelserna

Enligt Tre är reglerna om bindningstid, överföring av information till samverkanspunkter samt utlämnade av uppgifter till vissa myndigheter tydliga och förutsägbara och bör vid bristande efterlevnad kunna leda till beslut om sanktionsavgift.

Emellertid anser Tre att ett flertal regler i 11 kap. 1 § nya LEK är för otydliga i sin föreslagna lydelse (överförda och nya bestämmelser) för att kopplas till en sanktionsavgift, bl.a. skyldigheterna att tillhandahålla en sammanfattning av avtalet samt att tillämpa villkor om uppsägningstid, paket-erbjudanden, nummerportabilitet och byte av tillhandahållare. På vilka sätt dessa regler behöver förtydligas redogörs för i avsnitten 3.1-3.5 nedan.

Slutligen innebär några materiella regler sådana skönsmässiga bedömningar, ofta utifrån tillhandahållarens specifika förutsättningar, att de varken är enkla att tillämpa eller utgör några schabloniserade bedömningar. De kan därför svårligen kopplas till sanktionsavgifter. Exempel på sådana bestämmelser anges i avsnitt 2.4.1-2.4.4 nedan.

2.4.1. Krav att vidta åtgärder för att hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster

Kravet att vidta s.k. skyddsåtgärder för att ha robusta och säkra nät och tjänster är inte enkelt att tillämpa, då det inte är fråga om att avgöra om åtgärd vidtagits eller ej utan att bedöma om de åtgärder som vidtagits ”på ett lämpligt sätt hanterar risker som hotar säkerheten i nät och tjänster. Bedömningen beror av bl.a. den riskanalys som genomförts (riskbedömning) och ev. incidenter som inträffat, se vidare avsnitt 4.1 nedan angående svårigheterna med detta. Även i förarbetena till NIS-lagen konstateras att kraven på vidtagande av skyddsåtgärder och incidenthantering är svåra att bedöma.⁷

---

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

⁷ Det anförs att krav om att vidta tekniska och organisatoriska åtgärder och incidenthantering är svåra att bedöma underlåtenhet av, bl.a. eftersom skyldigheten att vidta skyddsåtgärder kopplar till den risk som hotar säkerheten, se prop. 2017/18:205 s. 69.

Tillämpningen kompliceras också av om denna regel ska ersätta motsvarande integritetsskyddande regel i LEK, dvs. 6 kap. 3 § LEK om vidtagande av lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda uppgifter som behandlas vid tillhandahållandet av tjänsten. PM:en tycks mena att så ska vara fallet men Tre anser att denna slutsats är tveksam, se vidare avsnitt 4.1. nedan.

2.4.2. Krav att rapportera säkerhetsincidenter

Här är kravet möjligen något enklare att bedöma, dvs. har rapportering skett på avsett sätt eller inte, men i bedömningen ingår att avgöra om incidenten haft "betydande påverkan på nät och tjänster". EU-direktivets parametrar för detta begrepp, vilket styr när rapportering ska ske, är inte särskilt väl anpassade till integritetsincidenter, se vidare avsnitt 4.2 nedan. Dessutom kompliceras tillämpningen likt ovan av om denna regel ska ersätta motsvarande integritetsskyddande regel i LEK, dvs. 6 kap. 4 a § LEK om rapportering av integritetsincidenter. PM:en tycks mena att så ska vara fallet men Tre anser att denna slutsats är tveksam, se vidare avsnitt 4.2 nedan.

2.4.3. Krav på att bedriva verksamheten så att beslut om hemlig avlyssning och hemlig övervakning kan ske

Kravet på s.k. anpassningsskyldighet inbegriper flera olika delar rörande verkställighet av hemlig avlyssning och övervakning. Främst är det fråga om hur tillhandahållare med tekniska hjälpmedel och personella och organisatoriska åtgärder ska anpassa sin verksamhet för att möjliggöra verkställighet enligt lagens krav. Det ingår också frågor om bl.a. skyndsamt handläggning, såsom om verkställighet ska ske både under och efter kontorstid samt med vilken skyndsamt utlämnade ska ske. Frågorna är relativt komplicerade bedömningsfrågor och kan inte besvaras relativt enkelt. Att anpassningsskyldighet enligt 6 kap. 19 § LEK, som föreslås flyttas över oförändrad till nya LEK, anses som oklar är känt. Av detta skäl har också regeringen nyligen tillsatt en utredning för att förtydliga bl.a. ovan nämnda verkställighetsfrågor.⁸ Att till en sådan materiell regel koppla sanktionsavgifter vid bristande efterlevnad framstår som både olämpligt och oproportionerligt.

2.4.4. Krav på behandling av innehåll eller trafikuppgifter enligt 8 kap. 28 § nya LEK

8 kap. 28 § nya LEK (nuvarande 6 kap. 17 § LEK) innebär att det krävs samtycke för behandling av trafikuppgifter och innehåll om inte annan grund för behandlingen finns i lagen. När e-dataskyddsförordningen träder ikraft kommer detta regelverk att innehålla alla behandlingsgrunder för trafikuppgifter (s.k. metadata) och innehåll, med följden att e-dataskyddsdirektivet och behandlingsgrunderna i 8 kap. nya LEK upphävs. Därmed bli det mycket svårt att tolka och tillämpa 8 kap. 28 § LEK, eftersom behandlingsgrunderna finns i ett helt annat regelverk och samverkan mellan e-dataskyddsförordningen och EU-direktivet/nya LEK är oklar.

---

⁸ Kommittédirektiv med dnr Ju2019/02816/LP.

Sammanfattningsvis vill Tre ifrågasätta om sanktionsavgifter verkligen behövs för att effektivisera ytterligare, då nuvarande sanktionsåtgärder kan vara omedelbara, direktverkande och avskräckande samt är i viss mån tillbakaverkande. Således är det oklart om deras fulla potential verkligen uttömts. Framförallt vill Tre peka på att flera av de materiella bestämmelser som sanktionsavgiften kopplas till inte är tillräckligt tydliga och förutsägbara, så att tillhandahållarna kan utläsa vilka krav som åvilar dem. Därmed kan de inte läggas till grund för ett beslut om sanktionsavgifter utan måste tas bort från den föreslagna bestämmelsen i 11 kap. 1 § nya LEK. Det är alltså Tres uppfattning att förslaget måste omarbetas för att åstadkomma tydlighet och förutsägbarhet i alla delar, om regeringen väljer att införa denna nya sanktionsåtgärd.

3. Förslagen om slutanvändares rättigheter

3.1. Förslaget om utökat skydd för andra slutanvändare än konsumenter

Med den nya lagstiftningen kommer flera av de särskilt konsumentskyddande reglerna i nya LEK gälla även s.k. mikroföretag, små företag och organisationer som drivs utan vinstsyfte, om de inte "uttryckligen har samtyckt till att bestämmelserna frångås". Detta gäller bl.a. reglerna om information innan ett avtal ingås (7 kap. 2 § nya LEK), regeln om maximal bindningstid på 24 månader (7 kap. 8 § nya LEK) samt regeln om paketerbudanden (7 kap. 24 § nya LEK).

Tre konstaterar att de nya reglerna som utgångspunkt inte bara kommer att omfatta enskilda firmor och andra företag av liknande storlek, utan även företag som på den svenska marknaden är förhållandevis stora. T.ex. omfattar definitionen av "små företag" i nya LEK företag med omsättning upp till 10 miljoner euro per år (dock med färre än 50 personer anställda). Tre anser att det kan ifrågasättas huruvida lagens kategorier av mindre företag, och framför allt s.k. små företag, faktiskt har en förhandlingsposition som är jämförbar med konsumenters. I vart fall bör den reella förhandlingsstyrkan speglas i vilka ansträngningar en tillhandahållare förväntas göra för att inhämta dessa företags "uttryckliga samtycke", om bestämmelserna ska frångås.

Enligt Tre bör kravet på uttryckligt samtycke från dessa företag mot bakgrund av ovan kunna tolkas relativt fritt, förutsatt att samtycket är otvetydigt. Exempelvis bör sådant samtycke rimligtvis kunna inhämtas via tillhandahållarnas allmänna villkor för företag, som ju företaget särskilt intygar att det tagit del av vid avtalsingåendet. Tre anser det önskvärt med ett förtydligande av detta i motiven, inte minst eftersom en bristande tillämpning av reglerna kan leda till sanktioner.

3.2. Förslagen om informationskrav i samband med avtal

I 7 kap. 2 § nya LEK regleras vilken information som ska tillhandahållas relevanta slutanvändare innan avtal ingås, dels som informationsunderlag, dels i form av en sammanfattning av avtalet. Tre delar promemorians uppfattning att de nya sektorspecifika kraven på information innan avtal ingås är

omfattande samt mycket detaljerade.⁹ Att göra det enklare för kunderna att jämföra villkor och att förstå sina avtal är i allra högsta grad eftersträvänsvärt, men Tre har svårt att se hur krav på mycket detaljerad information i ett informationsunderlag inför avtalsingåendet ska underlätta för kunderna att navigera i, och ta till sig, avtalsvillkoren.

3.2.1. Informationsunderlag

I PM:en anføres att bestämmelsen om informationskrav i EU-direktivets artikel 102 är en central skyddsregel för konsumenter, och att kravet på information innan avtalet ingås därför ska framgå av lag.¹⁰ Innehållet i det informationsunderlag som ska tillhandahållas relevanta slutanvändare innan avtal ingås följer dels av de allmänna konsumentskyddsbestämmelserna som har genomförts i svensk rätt genom marknadsföringslagen (2008:486) (**MFL**) och lagen (2005:59) om distansavtal och avtal utanför affärslokaler (**LODA**), dels av de sektorspecifika informationskraven som regleras i en bilaga 8 till EU-direktivet. Därutöver är tillhandahållare av internetanslutningstjänster skyldiga att tillhandahålla viss ytterligare information enligt artikel 4.1 i den s.k. TSM-förordningen.¹¹

I PM:en dras slutsatsen att innehållet i informationsunderlaget, p.g.a. de sektorspecifika kravens omfattning och detaljeringsgrad i bilaga 8 till EU-direktivet, bör regleras på föreskriftsnivå. Närmare reglering om hur informationen ska lämnas, utöver att informationen måste lämnas på ett klart och begripligt sätt, anses vidare kunna ges i verkställighetsföreskrifter.¹² I PM:en betonas samtidigt att de sektorspecifika informationskraven som följer av bilaga 8 "bör gälla utöver" de allmänna konsumentskyddsbestämmelserna i MFL och LODA.¹³

Tre anser att nuvarande förslag avseende den information som ska lämnas innan avtal ingås är för otydligt och riskerar att leda till onödiga tillämpningsproblem. Avseende informationsunderlaget hänvisar 7 kap. 2 § nya LEK enbart till LODA och MFL, vilket innebär att nya föreskrifter av PTS måste komma på plats i god tid under 2020 för att eventuella tillkommande krav enligt EU-direktivet ska kunna efterlevas av tillhandahållarna fr.o.m. den 21 december 2020, då nya LEK föreslås träda ikraft.

Tre anser vidare att det på nytt bör övervägas om inte kraven på innehåll och form i artikel 102 EU-direktivet, som är *lex specialis*, bör framgå direkt av nya LEK om dessa krav ska tillämpas före annan lagstiftning såsom LODA. För avtal som ingås på distans föreskriver 2 kap. 3 § LODA nämligen att informationen enligt 2 kap. 2 § LODA kan lämnas på "ett sätt som är anpassat till det medel för distanskommunikation som används". I dagsläget anses det vid telefonförsäljning innebära att

---

⁹ PM:n s. 271.

¹⁰ A. a.

¹¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning och om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster och förordning (EU) nr 531/2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen

¹² PM:n s. 272.

¹³ PM:n s. 271.

informationen får ges muntligen under telefonsamtalet.¹⁴ Om det sedermera på föreskriftnivå kommer att ställas andra formkrav i enlighet med artikel 102 EU-direktivet, d.v.s. att informationen som huvudregel ska tillhandahållas på varaktigt medium alternativt nedladdningsbart dokument, finns det risk för två författningar i konflikt med varandra och därmed också uppenbara tolkningssvårigheter för tillhandahållarna.

Mot bakgrund av det ovan sagda vore det önskvärt med ett klagörande huruvida kravet på att tillhandahålla informationsunderlag innan avtalet ingås kan anses uppfyllt genom att under ett telefonsamtal uppmärksamma kunden på var hen kan finna informationsunderlaget (för nedladdning), eller om det krävs att andra åtgärder vidtas från tillhandahållarens sida.

3.2.2. Sammanfattning av avtalet

Enligt 7 kap. 2 § nya LEK ska tillhandahållare vidare avgiftsfritt tillhandahålla relevanta slutanvändare en kortfattad och lättläst sammanfattning av avtalet innan avtalet ingås. Om det inte är tekniskt möjligt att göra det innan avtalet ingås, så ska sammanfattningen lämnas senare utan dröjsmål. Tillhandahållarna ska då tillämpa villkor som innebär att avtalet träder ikraft först när konsumenten har tagit emot sammanfattningen, och "bekräftat sitt samtycke" till avtalet. Om en sådan bekräftelse förutsätter något annat agerande än avtalsaccept genom konkludent handlande, såsom att slutanvändaren tar emot produkterna eller börjar använda tjänsterna (utifrån vad som sker först), anser Tre det vara påkallat med ett förtydligande av vad som avses med en sådan "bekräftelse". Detta eftersom avtalet annars inte anses ha trätt ikraft. Ett sådant förtydligande är även viktigt för att kunna bedöma när ångerfristen börjar löpa vid avtal som ingås på distans.

Vidare noterar Tre att nuvarande förslag till "mall" för sammanfattningen, som via genomförandeakt slutligt ska fastställas av EU-kommissionen senast den 21 december 2019, innehåller krav på information om teoretisk maxhastighet (i dokumentet kallat "download speeds") för mobila internetanslutningstjänster. Även om Tre inser att den svenska lagstiftaren kanske har begränsade möjligheter påverka vad sammanfattningen ska innehålla, så anser Tre ändå att det är viktigt att här lyfta det arbete som gjordes i Sverige under åren 2013-14; dels i syfte att förbättra transparensen i avtalen,¹⁵ dels för att ge konsumenter en rimlig förväntan på tjänsterna vid marknadsföring av täckning och hastighet för mobila tjänster.¹⁶ Som ett led i detta arbete ingicks en branschöverenskommelse om metoder för att räkna ut "normalhastighet", som ska anges i ett intervall för vilken datahastighet som normalt kan förväntas i 3G- respektive 4G-näten (och i tillämpliga fall GSM-nät).¹⁷ Enligt PTS föreskrifter om innehåll i avtal, enligt bemyndigande i nuvarande 5 kap. 15 § LEK, ska avtal innehålla information om sådan normal överföringshastighet för att skicka och ta emot data.¹⁸ Eventuell marknadsföring av täckning och hastighet för mobila

¹⁴ Proposition 2013/14:15, "Gemensamt konsumentskydd i EU", s. 83.

¹⁵ PTS föreskrifter och allmänna råd om innehåll i avtal, PTSFS 2013:3

¹⁶ BÖ 2014:02, "Överenskommelse om marknadsföring av täckning för mobila tjänster" (Dnr 2014/315).

¹⁷ BÖ 2014:02, p. 2.3.

¹⁸ 6 § PTSFS 2013:3.

tjänster kräver också information om normalhastighet för att inte riskera att vilseleda konsumenten om tjänstens omfattning, och vidare ge konsumenten en rimlig förväntan på tjänsten.¹⁹

Mot den bakgrunden ser Tre problem med att kräva att tillhandahållarna ger information om maxhastigheter i mallen för sammanfattningen av avtalet, eftersom det riskerar att leda till orimliga förväntningar på tjänsterna. Det bör i vart fall anses berättigat att ange ett intervall för normal hastighet i anslutning därtill, samt att angivna hastigheter endast är en uppskattning av förväntade hastigheter utan att utgöra någon garanti. Detta eftersom tillhandahållare av mobila tjänster inte kan kontrollera alla de faktorer som kan spela in för såväl täckning som hastighet. Ett klagande i linje därmed vore önskvärt i motiven.

3.3. Förslaget om paketerbudanden

Enligt 7 kap. 24 § nya LEK ska, när en internetanslutningstjänst eller en allmänt tillgänglig nummerbaserad interpersonell kommunikationstjänst tillhandahålls eller säljs till relevanta slutanvändare tillsammans med andra tjänster eller terminalutrustning (paket), vissa slutanvändarrättigheter gälla alla delar av paketet. Detta gäller även skyldigheten att tillhandahålla en sammanfattning av avtalet enligt 7 kap. 2 § nya LEK.

Tre instämmer med PM:ens bedömning att vissa typer av paket kan göra byten svåra eller dyra för konsumenterna, och därigenom skapa inlåsnings effekter.²⁰ Tre uppfattning är dock att det är påkallat med förtydliganden av vad som avses med uttrycken "paketerbudanden", "andra tjänster" samt "säljs eller tillhandahålls tillsammans med" enligt 7 kap. 24 § nya LEK, eftersom vissa slutanvändarrättigheter ska gälla "alla delar" av paketet. Exempelvis gäller detta skyldigheten att tillhandahålla en sammanfattning enligt 7 kap. 2 § nya LEK, och där bristande uppfyllelse kan leda till sanktionsavgifter. Lagreglerna måste mot den bakgrunden vara enkla, tydliga och förutsägbara.

Vidare ska, enligt 7 kap. 25 § nya LEK, en konsument som har rätt att i förtid säga upp någon del av paketet på grund av bristande överensstämmelse med avtalet eller underlåtenhet att leverera, ha rätt att säga upp alla delar av paketet. För att denna bestämmelse inte ska få orimliga och svåröverblickbara konsekvenser är det avgörande att begreppet "paketerbudanden" tolkas restriktivt, eftersom långt ifrån allt som skulle kunna utgöra ett "paket" enligt lagförslaget riskerar att ha sådan "inlåsnings effekt" som motiverar den nya regeln. En inlåsnings effekt torde förutsätta antingen att a) det förekommer bindningstid avseende någon del av paketet som försvårar byte av leverantör av elektronisk kommunikationstjänst när viss tjänst brister, eller b) att det finns rabattmekanismer av något slag, där en förändring i paketets innehåll påverkar förmånligheten i pris hos kvarvarande engagemang. Det är följaktligen enbart paketerbudanden som ger dessa inlåsnings effekter som bör omfattas av 7 kap. 25 § nya LEK. Övriga situationer bör falla utanför regelns tillämpningsområde.

---

¹⁹ BÖ 2014:2, p. 4.

²⁰ PM:n, s. 308-309.

Exempel på erbjudanden som enligt Tre **inte** bör omfattas är:

- Avtal om tilläggstjänster som ingås separat, som inte kan anses ha påverkat kundens ursprungliga val av huvudtjänsten och inte heller påverkar engagemangets totala pris. Även om dessa tjänster möjligen kan anses "tillhandahållas tillsammans med" en huvudtjänst, bör de inte anses ingå i ett paket. Detta eftersom eventuella bristande förväntningar på den tjänsten rimligtvis inte kan anses påverka övrigt (avtalsenligt) engagemang.
- Avtal om tjänster som inte är kopplade till elektroniska kommunikationstjänster, exempelvis en finansieringslösning, antiviruskydd eller försäkring avseende terminalen, bör inte heller ingå i "paket" enligt lagens definition. Det vore orimligt om exempelvis en underleverantörs beslut att stänga ner sin tjänstelösning för hårdvara ska leda till att en kund kan säga upp ett helt paket av elektroniska kommunikationstjänster. Att hitta en ny lösning för hårdvaran torde inte anses försvåra konsumenters byten mellan leverantörer av elektronisk kommunikation.

Tre anser att det är påkallat med förtydliganden som klargör en tillämpning i linje med ovan.

3.4. Förslaget om uppsägning av avtal

Enligt 7 kap. 12 § nya LEK gäller att tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster i avtal med konsument inte får ställa upp villkor som innebär att uppsägningstiden är längre än "en månad". Det är möjligt att rekvisitet "en månad" i nu nämnda bestämmelse kan tolkas på olika sätt. Med tanke på att brist kan leda till sanktionsavgift är ett förtydligande av rekvisitet påkallat.

3.5. Förslagen om byte av tillhandahållare och nummerportabilitet

I 7 kap. 17 § nya LEK finns en ny bestämmelse som innebär att den som tillhandahåller internetanslutningstjänster ska se till att en slutanvändare kan byta tillhandahållare utan avbrott i tjänsten i den mån det är tekniskt genomförbart. Vidare anges att mottagande tillhandahållare ska tillhandahålla tjänsten snarast möjligt den dag och inom den tidsram som avtalats med slutanvändaren. Avbrott i tjänsten under bytet får inte överstiga en arbetsdag.

Tre vill i denna del påtala att den nya lagregeln inte tycks vara tänkt för byte av tillhandahållare (nedan kallade "ISP") av mobila internetanslutningstjänster, eftersom kraven inte kan säkerställas i en sådan situation. Regelns syfte är, likt skyddsregeln om nummerportering, att öka förtroendet för byten och därmed öka rörligheten och konkurrensen på marknaden. En grundläggande skillnad vid byte av ISP av mobilt bredband, jämfört med nummerporteringar och byten i övrigt, är att ISP:erna inte behöver ha någon kontakt med varandra, t.ex. av tekniska skäl. För att en ny ISP ska kunna "aktivera" ett mobilt bredband behöver slutanvändaren bara förse med ett SIM-kort (som placeras i lämplig hårdvara, vanligen en router) och tjänsten slås på. Detta kan ske helt fristående från om en tidigare (fast eller mobil) bredbandstjänst sagts upp eller ej och när detta sker i tiden. Avslut och start av tjänsterna bestäms uteslutande av slutanvändaren, genom dennes uppsägning respektive

ingående av avtal med ISP:erna. Således finns det inget sätt för den befintliga ISP:n eller den nya ISP:n att se till att byte kan ske utan avbrott (i direktivtexten anges "säkerställa internetanslutningstjänstens kontinuitet") – detta ligger utanför deras kontrollsfär – eller att avbrottet inte överstiger en arbetsdag. En följd av det sagda är att mobila bredbandstjänster måste undantas från lagregeln om byte av ISP, t.ex. genom att kunna stödja sig på undantaget om vad som är "tekniskt genomförbart". Undantaget bör enligt Tre tydliggöras genom ett förarbetsuttalande. Om inte undantag görs för mobilt bredband blir de sanktionsavgifter som annars kan följa en fullständigt oproportionerlig sanktion.

I 7 kap. 18-19 §§ nya LEK finns två bestämmelser om nummerportabilitet som i stort överensstämmer med motsvarande bestämmelser i LEK, dock har rätten att behålla sitt telefonnummer utsträckt till en månad efter att avtalet med tillhandahållaren upphört samt skyndsamhetskravet för portering skärpts något.

Dagens lagregler och tillhörande föreskrifter²¹ är dessvärre inte helt tydliga, framförallt avseende skyndsamhetskravet. LEK föreskriver att överlämnande av nummer ska ske "så snart som möjligt" och att den mottagande tjänsteleverantören ska tillhandahålla tjänsten "senast en arbetsdag efter det att överlämnandet har skett" medan föreskrifterna anger att hela porteringsförfarandet ska genomföras så att tjänsten kan tillhandahållas "senast inom tre arbetsdagar". Hur fristerna förhåller sig till varandra är inte helt klart och vad som händer om porteringen fördröjs p.g.a. abonnentens egen förskyllan, t.ex. om denne lämnat felaktig information, behandlas inte. Det finns även praktiska förfaringsätt och rutiner kopplat till nummerdatabasen SNPAC som inte återspeglas i dessa författningar.

Kravet på tydliga regler har som berörts ovan bäring på de sanktioner som kan följa, i första hand den skadeståndsskyldighet gentemot slutanvändare som kan följa vid dröjsmål med porteringen men nu även sanktionsavgifter som omfattar denna skyldighet. Tre vill således även här understryka vikten av att förändringarna i nya LEK och sedermera nya föreskrifter om nummerportabilitet utformas som en fungerande helhet bestående av tydliga och förutsägbara regler, så att tillhandahållarna vet vilka krav som ställs på dem avseende nummerportabiliteten.

4. Förslagen om säkerhet, behandling av trafikavgifter och integritet

4.1. Förslaget om säkerhetsåtgärder

Enligt 8 kap. 3 § nya LEK ska den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster ska vidta ändamålsenliga och proportionella tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett lämpligt sätt hantera risker som hotar säkerheten i nät och tjänster. De vidtagna åtgärderna ska säkerställa en nivå på säkerheten i nät och tjänster som är lämplig i

---

²¹ PTS föreskrifter om nummerportabilitet, PTSFS 2011:5.

förhållande till risken. Av bestämmelsen framgår också att åtgärder ska särskilt vidtas för att förhindra och minimera säkerhetsincidenters påverkan på användare och på andra nät och tjänster.

Bestämmelsen ger uttryck för att en proportionalitets- och ändamålsbedömning ska gälla generellt vid avgörandet av vilka tekniska och organisatoriska åtgärder som ska vidtas för att hantera risker i nät och tjänster.

Definitionen av ”säkerhet i nät och tjänster”, som är ny, avser elektroniska kommunikationsnät och tjänsters förmåga att vid en viss tillförlitlighetsnivå motstå åtgärder som undergräver (i) tillgängligheten, (ii) autenticiteten, (iii) riktigheten eller (iv) konfidentialiteten hos näten eller tjänsterna, hos lagrade, överförda eller behandlade uppgifter eller hos de närliggande tjänster som erbjuds genom eller är tillgängliga via dessa elektroniska kommunikationsnät eller kommunikations-tjänster. Av PM:en framgår att:

”EU-direktivets definition av säkerhet är därmed vidare än hur termen vanligen används på svenska. Det omfattar både driftsäkerhet och skyddet för innehållet i kommunikationen samt sådana person- och trafikuppgifter m.m. som behandlas hos tillhandahållare och som inte får förvanskas eller röjas för utomstående. Det innebär också att artiklarna 40 och 41 i EU-direktivet ersätter både artiklarna 13a och 13b i ramdirektivet och artikel 4 i e-dataskyddsdirektivet (jfr kommissionens förslag till ny e-dataskyddsförordning som inte innehåller någon motsvarighet till artikel 4 i e-dataskyddsdirektivet).²² (Tres understrykning)

Tre ställer sig frågande till ovan nämnda slutsats och hur den är förenlig med artikel 40.4 i EU-direktivet (och artikel 125), som anger att artikel 40 inte ska påverka tillämpligheten av GDPR och e-dataskyddsdirektivet. Bestämmelsen innebär alltså att e-dataskyddsdirektivet ska fortsätta gälla. Det framgår också av jämförelsetabellen i bilaga XIII till EU-direktivet att artikel 40.1-40.3 jämförs med motsvarande artiklar i art 13a.1, 13a.2 och 13a.3 ramdirektivet, men inte med artikel 4 e-dataskyddsdirektivet. Om det är så att artikel 40 och 41 inte ersätter artikel 4 i e-dataskyddsdirektivet, ska inte heller 8 kap. 3 § nya LEK ersätta genomförandet av artikel 4 i e-dataskyddsdirektivet, dvs. 6 kap. 3 § LEK. Sistnämnda bestämmelse ska äga fortsatt tillämpning till dess den nya e-dataskyddsförordning träder i dess ställe.

Tre vill också framföra några synpunkter på förslaget som sådant. Av förslaget framgår att tillhandahållaren ska säkerställa en nivå på säkerheten som är lämplig i relation till risken och samtidigt förhindra eller minimera säkerhetsincidenters påverkan på användare och på andra nät etc. Bestämmelsen är i viss mån motsägelsefull. I huvudsak handlar det om att vad som i det ena fallet ska säkerställa en lämplig säkerhetsnivå och som i det andra fallet ska bedömas om dessa åtgärder ”förhindrar” (och minimerar) incidenters påverkan på användare och andra nät och tjänster. Ett förhindrande kan egentligen inte ligga till grund för enskilda avvägningar om lämplighet, som en riskanalys i det praktiska säkerhetsarbetet ska ge svar på. Med hänsyn till vad som ska åstadkommas

---

²² PM:en s. 324.

med bestämmelsen är det bättre att använda uttrycket "förebygga", som också är det rekvisit som används i 16 § NIS-lagen²³ och 2 kap. säkerhetsskyddslagen (2018:585) **SSKL**.

Tre noterar att det inte längre finns med något rekvisit i 8 kap. 3 § nya LEK om att tillhandahållaren ska beakta tillgänglig teknik, vilket framgått av lagtexten tidigare och alltså följer av artikel 40.1 EU-direktivet. Vidare saknas även kostnadsaspekten, jfr nuvarande bestämmelse i 6 kap. 3 § LEK. Det är inte alldeles klart vad den ändrade utformningen innebär i praktiken, när det gäller bedömning av tillgänglig teknik i förhållande till genomförandekostnader för skyddsåtgärder och om dessa omständigheter ska beaktas vid tillämpningen av bestämmelsen. Om bestämmelsens innebörd ska bedömas på ett annat sätt eller avser andra typer av avvägningar behöver det klargöras i lagens förarbeten. Vidare bör det som en del av proportionalitetsbedömningen också vägas in kostnadsaspekter som måste beaktas vid planeringen, val av teknik och genomförandet av skyddsåtgärder i relation till risker/hot som tillhandahållaren ska skydda sig emot. Det är således rimligt att genomförandekostnader beaktas vid bedömningen av vilka åtgärder som ska vidtas och att det tydliggörs på lämpligt ställe i nya LEK eller i föreskrifter.

Som berörs i avsnittet om sanktioner (avsnitt 2.4. 1, ovan) ska kravet på att vidta åtgärder bedömas utifrån om dessa är tillräckliga eller inte, dvs. om de "på ett lämpligt sätt hanterar riskerna" som hotar säkerheten. Det torde bli fråga om att i det enskilda fallet göra en riskbedömning av kända hot eller risker och försöka förebygga eller ta bort dem som identifierats med viss teknik eller förebyggande åtgärd. Tillhandahållaren har då ett visst utrymme att skönsmässigt bedöma om de vidtagna åtgärderna är tillräckliga. Om en säkerhetsincident trots detta inträffar, vilken i praktiken innebär att vidtagna åtgärder inte varit tillräckliga, föreskriver nya LEK att sanktion ska utgå. Detta är knappast lämpligt och proportionerligt utifrån rådande förutsättningar, utan det förutsätter tydlighet och detaljer i en sådan grad att tillhandahållarna kan utläsa vilka åtgärder som ska vidtas för att kunna säkerställa att en viss nivå är tillräckligt säker. Detta saknas dock.

EU-direktivet anger inte närmare vilka åtgärder som ska vidtas i olika situationer, vilket inte heller finns angivet i nuvarande LEK och gällande föreskrifter, dock nämns i beaktandeskäl 97 att kryptering bör användas. Det överläts då till tillsynsmyndigheten att i föreskrifter ange vad kravet innebär men när stöd i EU-direktivet och lagstöd saknas torde det inte gå att tolkningsvis fylla ut lagstiftningen med föreskrifter om vilka särskilda krav som ska uppfyllas för att efterleva bestämmelsen, se jämförande ställningstagande om sanktionsavgift vid bedömningen av tillräckligt underlag för kreditprövning, Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i mål nr 5868-16, 2017-11-15.

Vidare riskerar rättsosäkerhet att följa, i händelse av att avgörandet hamnar i domstol. En överprövande instans torde ha svårigheter att i en prejudicerande dom slutligt fastställa en viss lämplig

---

²³ Som också framgår av NIS-lagen har det engelska uttrycket "prevent" i artikel 14.2 NIS-direktivet översatts till "förebygga", som är en lämpligare term att använda i bestämmelsens kontext.

nivå av säkerhet för att hantera risker som hotar säkerheten, när det är fråga om föränderliga krav på "lämplighet" som behöver mötas efter kontinuerliga riskanalyser som ska utföras i verksamheten.

4.2. Förslaget om rapportering av säkerhetsincidenter

Enligt 8 kap. 6 § nya LEK ska den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster utan onödigt dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera säkerhetsincidenter som har haft en betydande påverkan på nät och tjänster.

Som berörs i avsnittet om sanktioner (avsnitt 2, ovan) finns det en otydlighet i tillämpningen av denna bestämmelse med avseende på innebörden av begreppet "betydande påverkan på nät och tjänster", som styr vilka incidenter som ska rapporteras till myndigheten. Bedömningskriterierna framgår av artikel 40.2 EU-direktivet och parametrar som särskilt ska beaktas är (i) antal användare som påverkas av incidenten, (ii) hur länge incidenten varar, (iii) hur stort det geografiska område som påverkas av säkerhetsincidenten är, (iv) i vilken utsträckning nätets eller tjänstens funktion påverkas och (v) i vilken utsträckning ekonomisk och samhällelig verksamhet påverkas. Bedömningskriterierna är snarlika dem som gäller rapporteringsskyldighet vid driftavbrott men kan däremot inte anses vara särskilt väl anpassade för rapportering av integritetsincidenter enligt LEK²⁴. Allvarlighetsgraden i ett integritetsbrott torde istället avgöras av parametrar såsom t.ex. i) personuppgifternas art och innehåll ii) troliga konsekvenser såsom identitetsstöld eller bedrägeri iii) om röjandet kan ha lett till fysisk skada eller psykiska men samt iv) om uppgifterna stulits och finns hos en obehörig tredje part.

Tres främsta invändning angående regelns otydlighet är dock densamma som avseende säkerhetsåtgärder ovan. Enligt PM:en ersätter bestämmelsen nu gällande regler om rapportering av integritetsincidenter m.m. i 6 kap. 4–4 b §§ LEK, vilka genomför artikel 4 i e-dataskyddsdirektivet. Av samma skäl som framgår i avsnitt 4.1 ovan ställer sig Tre frågande till nyssnämnda slutsats och hur den är förenlig med artikel 40.4.i EU-direktivet (och artikel 125), som innebär att e-dataskyddsdirektivet ska fortsätta gälla. Det framstår inte heller som klart att artikel 40 EU-direktivet, och genomförandet av bestämmelsen i svensk lag, ersätter den genomförandeförordning om rapportering av integritetsincidenter²⁵ som meddelats med stöd av artikel 4 e-dataskyddsdirektivet.

Noteras bör också att i det förslag till e-dataskyddsförordning som EU-kommissionen lagt fram finns ingen bestämmelse om incidentrapportering. Frågan blir då vilken bestämmelse som ska reglera rapporteringen när e-dataskyddsdirektivet, och dess genomförande i svensk rätt, upphävs?

---

²⁴ Enligt definitionen i 6 kap. 1 § LEK är integritetsincident en händelse som leder till oavsiktlig eller otillåten utplåning, förlust eller ändring, eller otillåtet avslöjande av eller otillåten åtkomst till uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

²⁵ Kommissionens förordning (EU) nr 611/2013 av den 24 juni 2013 om åtgärder tillämpliga på anmälan av personuppgiftsbrott enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG vad gäller personlig integritet och elektronisk kommunikation.

4.3. Förslaget om oberoende säkerhetsgranskning

Enligt 8 kap. 4 § nya LEK, som är en ny, får tillsynsmyndigheten om det finns särskilda skäl kräva att den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller elektronisk kommunikationstjänst på egen bekostnad låter ett oberoende organ utföra en säkerhetsgranskning av hela eller delar av verksamheten och att resultatet av granskningen redovisas för tillsynsmyndigheten. Tanken är också att PTS ska kunna få hjälp av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap med tillämpningen av bestämmelsen (utpekad s.k. CSIRT-enhet, Collaboration of Security Incident Response Team). Även samråd och samarbete med brottsbekämpande myndigheter, NIS-myndigheter och dataskyddsmyndigheten kan ske vid behov.

Förslaget att kräva en oberoende säkerhetsgranskning motsvarar nu gällande artikel 13 b punkt 2 i ramdirektivet.²⁶ I lagstiftningsärendet där denna regel skulle genomföras i svensk rätt konstaterade utredaren bl.a. följande:

”tillsynsmyndigheten redan har en möjlighet att själva utföra säkerhetsgranskning av aktören, så länge säkerhetsgranskningen utgör en kontroll över att lagens krav om vidtagna säkerhetsåtgärder är uppfyllda.../... Den säkerhetsgranskning som avses i artikel 13b torde endast kunna avse en kontroll att aktören uppnår de krav kring säkerhet som ställs enligt lagen, och specifikt dem som ställs i enlighet med ramdirektivets artikel 13a. Kraven i ramdirektivets artikel 13b i fråga om att företag ska kunna underkasta sig en säkerhetsgranskning uppfylls därför genom de ändringar av LEK som inför direktivens säkerhetskrav. Slutligen anges också i artikel 13b.2 b i ramdirektivet att säkerhetsgranskningen ska bekostas av aktören. Eftersom säkerhetsgranskningen i svensk lagstiftning ska utföras genom sedvanliga tillsynsåtgärder är det mindre lämpligt att kostnaden för tillsyn av ett visst enskilt företag direkt ska bekostas i särskild ordning av det företaget. En stor del av PTS tillsynsverksamhet finansieras redan av avgifter som betalas av de företag som anges i artikel 13b.2 i ramdirektivet. Därmed uppfylls finansieringskravet enligt direktivet i Sverige.” (Tres understrykningar).²⁷

Mot bakgrund av detta ställningstagande kom bestämmelsen om oberoende säkerhetsgranskning inte att införas i svensk lag.²⁸

Syftet med en säkerhetsgranskning är att kunna bedöma om säkerhetskraven enligt 8 kap. 3 § nya LEK är uppfyllda.²⁹ Eftersom redan tillsyn av bl.a. säkerheten hos tillhandahållare ger PTS möjligheter att utföra en säkerhetsrevision och i samband med det begära ut den information som behövs för granskningen anser Tre att det alltså saknas anledning, av samma skäl som ovan, att införa en bestämmelse om oberoende granskning. Bestämmelsen torde huvudsakligen syfta till att utreda komplexa frågor, men för det bör PTS istället kunna begära assistans av sakkunniga inom IT-säkerhet och att det kan ske inom ramen för PTS ordinarie tillsyn.

²⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv)

²⁷ SOU 2010:19 s. 230.

²⁸ Prop. 2010/11:115 s 125 ff.

²⁹ PM:en s. 493.

Tillsyn som utförs kan ofta vara tidsödande, pågå under en längre tid och kräva mycket resurser. Många gånger avskrivs också tillsynen utan konstaterade brister. I PM:en anges att en "säkerhetsgranskning bör i första hand kunna komma i fråga då tillsynsmyndigheten inhämtat uppgifter eller bedrivit tillsyn enligt lagen, men detta inte varit tillräckligt för att fullständigt besvara nödvändiga frågor om verksamhetens säkerhet."³⁰ För att då avgöra om särskilda skäl föreligger behöver PTS konstatera att de uppgifter som inhämtas och den granskning som skett i det enskilda tillsynsärendet inte besvarat nödvändiga frågor om säkerhet. Den tillsyn som då har inletts (som i sig kan vara resurskrävande) kan komma att avlösas av ytterligare granskningar. Någon närmare koppling till ett pågående eller aktuellt tillsynsärende eller informationsinhämtning saknas vilket också kan leda till en osäkerhet om ett tillsynsärende är avslutat eller beräknas bli återupptaget och granskat på nytt.

Införs en bestämmelse om oberoende säkerhetsgranskning föreslås att granskningen ska betalas av tillhandahållaren. Tre anser inte detta vara rimligt eftersom tillhandahållarna redan erlägger avgifter som ska täcka PTS kostnader för tillsyn och i synnerhet inte om granskningen resulterar i att åtgärder inte behövs. Det finns inte heller någon princip eller styrande regel som anger att PTS måste säkerställa och motivera det behov av ytterligare granskning som ger upphov till den oberoende säkerhetsgranskningen. Detta anser Tre bör införas. I PM:en anges bara att en "granskning bör därför i första hand komma i fråga då tillsynsmyndigheten inhämtat uppgifter eller bedrivit tillsyn enligt lagen, men detta inte varit tillräckligt för att fullständigt besvara nödvändiga frågor om verksamhetens säkerhet".³¹ Det finns då en risk att "särskilda skäl" till fortsatt granskning kan motiveras av att tillsynen i sig inte varit tillräcklig.

5. Förslag om förvaltning av radiofrekvenser

I 3 kap. 10-11 §§ nya LEK anges bl.a. att när antalet frekvenstillstånd begränsats enligt 9 § ska tillståndsprövningen ske efter allmän inbjudan till ansökan, med vissa angivna undantag, samt att prövningen ska ske efter ett jämförande urvalsförfarande (s.k. skönhetstävling), efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att betala för tillståndet ska vara utslagsgivande (auktion) eller efter en kombination av dessa. I 11 § andra stycket, som är nytt, anges att förfarandet ska utformas så att det främjar konkurrensen och får därutöver endast syfta till att 1) främja täckning och utbyggnad, 2) säkerställa tjänsternas kvalitet, 3) uppnå en effektiv användning av frekvenser, eller 4) främja innovation och näringslivets utveckling. I 11 § tredje stycket, som också är nytt, anges vidare att det av en allmän inbjudan ska framgå 1) vilket förfarande som ska användas, 2) förutsättningarna för deltagande i förfarandet, 3) vilket urvalsförfarande som ska gälla, och 4) vilka villkor som tillstånd kommer förenas med.

Tre tycker det är positivt att 3 kap. 11 § nya LEK genomför artikel 55.2 i EU-direktivet, så att det uttryckligen anges att tilldelningsförfarandet alltid ska utformas så att det främjar konkurrensen.

---

³⁰ PM:en s 493.

³¹ PM:en s. s 327.

Bestämmelsen kan sägas genomföra även artikel 52.1 EU-direktivet, som föreskriver att tillsynsmyndigheten ska främja effektiv konkurrens och undvika snedvridningar av konkurrensen på den inre marknaden när den fattar beslut om tilldelning av spektrum (beviljande, ändring och förnyelse av tillstånd). Det är också bra att samtliga övriga möjliga mål med tilldelningen tydliggörs, även om punkterna 2-4 är relativt öppna för tolkning. Vidare är det positivt att det huvudsakliga innehållet i en allmän inbjudan anges i lag.

Även om det anges uttryckligen att tilldelningen ska främja konkurrensen, anser Tre att artikel 52.2 EU-direktivet inte tas om hand på ett tillräckligt utförligt sätt vid genomförandet av nya LEK. Artikeln räknar upp ett antal konkurrensfrämjande åtgärder som tillsynsmyndigheten får besluta om, bl.a. att uppställa spektrumtak (punkt a), reservera spektrum för nya aktörer (punkt b) eller hindra företag från att beviljas tillstånd om det bedöms att dessa företag redan har tillgång till stora mängder spektrum (punkt c). Vidare anger andra stycket i samma artikel följande om tillsynsmyndighetens bedömning när den ska besluta om konkurrensfrämjande åtgärder vid tilldelningen av spektrum:

”Nationella regleringsmyndigheter och andra behöriga myndigheter ska, med beaktande av marknadsförhållanden och tillgängliga riktmärken, grunda sina beslut på en objektiv och framåtblickande bedömning av marknadens konkurrensvillkor, av huruvida sådana åtgärder är nödvändiga för att upprätthålla eller uppnå effektiv konkurrens och av de sannolika effekterna av sådana åtgärder på marknadsaktörers befintliga och framtida investeringar särskilt för nätuppbbyggnad. De ska i detta sammanhang beakta den metod för marknadsanalys som anges i artikel 67.2.” (Tres understrykningar)

Tre kan konstatera att bedömningen är relativt detaljerat beskriven samt att EU-direktivet uttryckligen pekar på samtrafikregleringens konkurrensrättsliga bedömningar (i artikel 67.2 EU-direktivet) som avsedd metodik.

I PM:en görs bedömningen att uppräknningen i nya LEK om vad som ska framgå av en allmän inbjudan (11 § tredje stycket punkterna 1-4) innebär att det inte längre behövs något bemyndigande om vilket förfarande som ska användas och om innehållet i allmän inbjudan, varför bemyndigandet föreslås tas bort.³² Därmed måste även PTS föreskrifter om spektrumauktioner³³ upphävas. Auktionsföreskrifterna innehåller generella regler om auktioner, dvs. vad en ansökan om deltagande i auktion ska innehålla, om villkor och avstängning, om samarbetsförbud, om olika typer av auktionsförfaranden (budgivning genom slutet bud i en budrunda eller mer komplexa auktioner såsom simultana multirundeauktioner och klockauktioner i flera budrundor) samt om tillståndsgivning och om erläggande av auktionslikvid. En central regel är också bestämmelsen om spektrumtak i 8 § andra stycket³⁴, vars tillämpning kan få stor påverkan på resultatet i en auktion. Om föreskrifterna upphävs försvinner således en rad centrala regler som hittills utgjort ”stommen” i PTS spektrumauktioner och

---

³² PM:en s. 139.

³³ PTSFS 2008:1.

³⁴ 8 § andra stycket anger följande: Om det anses nödvändigt för att främja en sund konkurrens på marknaden eller för att främja en effektiv användning av spektrum ska spektrumtak för budgivarna i auktionen fastställas.

stått för kontinuitet och förutsägbarhet för marknads aktörer. Dessutom tillkommer en arbetsinsats inför varje auktion att framarbete och granska specifika regler i lagens angivna delar (punkterna 1-4), både för tillsynsmyndigheten och för tillhandahållarna. Tre anser att ett borttagande av bemyndigandet och upphävande av auktionsföreskrifterna skulle vara mycket olyckligt. Dessutom, som anförts ovan kan inte nya LEK sägas genomföra de konkurrensfrämjande åtgärder i artikel 52.2 EU-direktivet, utan tvärtom försvinner det enda författningsstöd som finns om spektrumtak om auktionsföreskrifterna upphävs.

Inte heller det tillvägagångssätt och den konkurrensbedömning som fastslås i artikel 52.2 andra stycke, se citat ovan, kan sägas genomföras i nya LEK. Istället finner PM:en att artikel 52.2 EU-direktivet inte kräver några ytterligare genomförandeåtgärder av följande skäl:

”Utformningen av ett urvalsförfarande ska grundas på ingående överväganden om konkurrensvillkoren på marknaden och de effekter som kan väntas uppstå på konkurrenssituationen och investeringsviljan beroende på vilka vägval som görs. Skyldigheten att göra sådana överväganden följer av tillämpningen av den nya lagen och allmänna förvaltningsrättsliga principer och behöver inte regleras särskilt.”³⁵ (Tres understrykningar)

Tre delar inte denna uppfattning. Erfarenheter från PTS spektrumauktioner visar snarare att sådana ingående överväganden om konkurrensvillkoren, dess effekter på konkurrenssituationen och investeringsviljan, vilka lagstiftaren tycks förutsätta här, inte alltid förelegat. Således är det Tres uppfattning att det inte räcker med lagens portalparagraf samt tillägget ovan, dvs. att tilldelningsförfaranden ska främja konkurrensen, för att säkerställa att tillsynsmyndigheten gör erforderliga överväganden vid beslut om konkurrensfrämjande åtgärder och vid auktioner generellt. De kriterier och den metodik som anges i artikel 52.2 andra stycket måste alltså komma till uttryck tydligare än så, i någon form av författning. Enligt Tre följer kriterierna och metodiken inte av befintlig rättspraxis, än mindre av förvaltningsrättsliga principer.

6. Förslag om samtrafik och tillträde

I 5 kap. 11 § nya LEK finns en ny bestämmelse som innebär att PTS får genomföra en marknadsanalys avseende en marknad för röstsamtalsterminering endast under förutsättning att EU-kommissionen inte fastställt en s.k. unionsomfattande termineringstaxa för marknaden enligt artikel 75 i EU-direktivet.

Enligt artikel 75 i EU-direktivet ska EU-kommissionen senast den 31 december 2020 anta en s.k. delegerad akt som för framtiden fastställer de högsta taxor som får tillämpas för terminering i fasta och mobila nät, vilket åläggs tillhandahållare inom EU. Endast om så inte sker får alltså PTS göra förnyade nationella marknadsanalyser för fasta respektive mobila nät, i likhet med de SMP-beslut som myndigheten hittills har fattat enligt LEK.

---

³⁵ PM:en s. 140.

Tre anser att denna förändring, dvs. en enda unionsomfattande termineringstaxa för fasta respektive mobila nät, är mycket positiv eftersom de stora och kännbara skillnader i termineringspriser som länge funnits mellan olika EU-länder – där Sverige haft bland de lägsta priserna – har missgynnats svenska operatörer och i förlängningen svenska slutkunder. I syfte att undanröja dessa orättvisor och uppnå en reell och effektiv harmonisering inom EU så snart som möjligt, anser Tre att de två unionsomfattande taxorna som beslutas av EU-kommissionen bör träda ikraft på utsatt datum, utan undantag, i alla medlemsstater.

Bestämmelsen som föreslås införs i nya LEK enligt ovan är relativt begränsad till sitt innehåll. Det torde bero på att den reglerar en undantagssituation och att utgångspunkten är att det är EU-kommissionens genomförandeakt som ska reglera den unionsomfattande termineringstaxan och andra materiellt viktiga frågor kopplade till denna. PM:en tar upp frågan att det kan behöva fastslås även andra skyldigheter än en prisskyldighet, såsom att bedriva samtrafik m.m., vilka hittills reglerats genom de svenska SMP-besluten men nu är oreglerat i EU-direktivet.³⁶ PM:en anger att "det får förutsättas" att detta behov säkerställs i EU-kommissionens genomförandeakt. Tre delar uppfattningen att ytterligare skyldigheter behövs och menar att framförallt transparens och icke-diskriminering krävs för att kunna säkerställa att termineringstaxorna får fullt genomslag i alla medlemsstater.

Slutligen vill Tre framföra att det är viktigt att operatörer inom EU och EES – däribland Sverige – kan genomdriva den unionsomfattande termineringstaxan även mot operatörer utanför EU/EES, särskilt i de fall då de utländska operatörerna i dag tillämpar ett betydligt högre termineringspris mot europeiska operatörer som terminerar röstsamtal i deras nät. Det skulle kunna genomföras så att den unionsomfattande termineringstaxan bara gäller för samtal som originerar utanför EU/EES³⁷ förutsatt att den utländska operatören tillämpar motsvarande reciproka priser på alla röstsamtal som originerar från EU/EES och terminerar i dennes nät.

Om den unionsomfattande taxan inte tillämpas reciprokt av operatörer utanför EU/EES, anser Tre att det måste vara möjligt att tillämpa s.k. differentierade termineringspriser på samtal som originerar utanför EU/EES. Denna typ av samtal måste alltså kunna undantas från nu aktuell prisskyldighet, vilket också fastslagits av svensk domstol³⁸. Bakgrunden är att PTS i tidigare SMP-beslut om mobil samtalsterminering beslutade att prisskyldigheten skulle gälla alla samtal som terminerade i svenska operatörers nät, oavsett varifrån samtalet originerade.³⁹ PTS gjorde motsvarande bedömning i beslutet om fast samtalsterminering.⁴⁰ Tre överklagade förstnämnda SMP-beslut med avseende på

---

³⁶ PM:en s. 211.

³⁷ Med lokutionen "samtal som originerar utanför EU/EES" avses här samtal där landskoden i den originerande slutanvändarens telefonnummer (A-nummer) hör till ett land utanför EU/EES.

³⁸ Förvaltningsrättens i Stockholm dom den 3 oktober 2018, i mål nr 22200-16.

³⁹ PTS beslut den 13 september 2016, dnr 16-9402-9411.

⁴⁰ PTS beslut den 20 september 2017, dnr 17-1105-1125.

att prisskyldigheten även omfattade samtal som originerar utanför EU/EES, varvid förstahandsyrkandet bifölls och förvaltningsrätten ansåg att den skyldighet som PTS ålagt operatören om att tillämpa ett visst högsta pris vid samtalsterminering inte skulle gälla terminering av samtal som originerar utanför EU/EES.⁴¹ Det ska i sammanhanget påpekas att majoriteten av EU:s medlemsländer valt att frångå en enhetlig reglering och mer än hälften har valt att lyfta prisregleringen på samtal som originerar utanför EU/EES från sina nationella SMP-beslut.

Ovan nämnda synpunkter, dvs. kravet på harmoniserade termineringspriser framförallt inom men även utanför EU/EES eller alternativt en möjlighet till differentierade termineringspriser, har stor relevans även för den i nya LEK föreslagna bestämmelsen, då PTS ska göra nationella marknadsanalyser avseende den fasta respektive mobila marknaden för röstsamtalsterminering. Tre anser därför att synpunkterna bör tas om hand inom ramen för nu aktuellt lagstiftningsärende.

7. Övriga förslag

7.1. Om proportionalitet

Enligt 1 kap. 2 § LEK får åtgärder som vidtas med stöd av LEK inte vara mer ingripande än vad som framstår som rimligt och ska vara proportionella med hänsyn till lagens syfte och övriga intressen enligt 1 § samma lag.

I PM:en föreslås att ovan nämnda bestämmelse ska upphävas och att de proportionalitetsbedömningar som behöver göras avseende nya LEK fortsättningsvis kan göras med stöd av 5 § tredje stycket FL.⁴² Denna regel avser när myndighet ingriper i ett enskilt intresse. Tre vill ifrågasätta om proportionalitetsbestämmelsen i förvaltningslagen verkligen omfattar samtliga de åtgärder som kan vidtas med stöd av LEK, dvs. även PTS framtagande av föreskrifter och auktionsregler m.m. vilka inte torde bedömas som åtgärder riktade mot enskild. Av detta skäl anser Tre att bestämmelsen om proportionalitet i 1 kap. 2 § LEK bör överföras till den nya lagen och även fortsättningsvis framgå direkt i denna lag.

7.2. Utökad uppgiftsskyldighet

I 9 kap. 1 § nya LEK regleras tillhandahållarnas uppgiftsskyldighet gentemot PTS. Utöver vissa tillägg och språkliga justeringar jämfört med tidigare införs två nya krav att på begäran tillhandahålla PTS

---

⁴¹ Förvaltningsrätten ansåg att skyldigheten i detta avseende var mer ingripande än vad som var nödvändigt och anförde vidare att den utgjorde ett oproportionerligt ingrepp i operatörens verksamhet som inte var motiverat med hänsyn till de syften och övriga intressen som PTS hade att tillvarata inom ramen för regleringen. Dessutom ansåg domstolen att möjligheterna för operatörer att på kommersiella grunder begränsa effekterna av asymmetrisk prissättning och stävja en utveckling av ökande termineringsavgifter på grossistmarknader utanför EU/EES skulle förstärkas om prissättningen lämnades fri.

⁴² PM:en s. 112.

upplysningar och handlingar (i) som behövs för genomförande av geografiska kartläggningar av bredbandsutbyggnad (ny punkt 8) samt (ii) som behövs för att utvärdera sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter, täckning och utbyggnad inom landet, uppkopplingsmöjligheter som slutanvändare har och identifieringen av områden med eftersatt bredbandsutbyggnad enligt geografiska kartläggningar (ny punkt 7).

Med kravet på att rapportera dessa upplysningar torde följa att säkerhetskänslig information i än större utsträckning kommer att begäras ut av myndigheten. När det gäller t.ex. geografiska utplaceringar och utbyggnad av infrastruktur kan sådan information utgöra s.k. säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och kan därmed komma att omfattas av bestämmelserna i SSKL. Av SSKL följer att den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet ska förebygga att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter obehörigen röjs m.m. I detta fall gäller det inte skada för enskild verksamhet utan skada på Sveriges säkerhet. Av SSKL följer också ett krav på att teckna säkerhetsskyddsavtal vid utkontraktering om uppgifter omfattas av en viss säkerhetsskyddsklass för att säkerställa att mottagaren behandlar säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter i enlighet med lagens krav.

PTS har mycket stora befogenheter att inhämta uppgifter från tillhandahållarna för att utföra sina uppdrag enligt LEK, bl.a. att inhämta statistik för publicering i rapporter och inhämtning av uppgifter för marknadsanalyser och SMP-beslut. Den information som inhämtas omfattas normalt av offentlighetsprincipen. PTS har dock möjlighet att med stöd av bl.a. 30 kap. 23 § eller 18 kap. 8 § p. 3 i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, **OSL**), 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) samt punkten 99 i bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen besluta att inkomna uppgifter som av PTS bedöms vara affärsmässigt känsliga inte ska lämnas ut till den som begär det. Av bestämmelserna framgår dock att uppgifter avseende affärs- eller driftsförhållanden presumeras vara offentliga, dvs. utgångspunkten är att uppgifterna inte omfattas av sekretess om det inte kan antas att den enskilde lider skada om uppgifterna lämnas ut. De uppgifter som omfattas av sekretess som anges i nämnda förordning och tillhörande bilaga avser utredningar, tillståndsgivning och tillsyn samt ärenden om statligt stöd för att genomföra åtgärder för driftsäkra och robusta elektroniska kommunikationer. Det går således inte att utläsa att förordningen ger stöd för sekretess avseende genomförandet av geografiska kartläggningar av bredbandsutbyggnad.

Enligt Tre måste lagstiftaren redogöra för hur tillhandahållarna ska kunna fullgöra PTS krav på utlämnande av uppgifter och samtidigt uppfylla kraven på säkerhetsskydd enligt SSKL, såsom de beskrivits ovan. Vidare behöver tillsynsmyndighetens egen efterlevnad av SSKL samt hantering av mottagna handlingar och information inom ramen för OSL med tillhörande förordning beskrivas, så att tillhandahållarna kan känna sig trygga med att sådan affärs- och säkerhetskänslig information som måste utlämnas enligt kravet inte röjs.

Avslutningsvis framgår det av artikel 20.1 och 21.1 EU-direktivet att varje begäran om information ska stå i proportion till uppgiftens utförande och ska innehålla en saklig motivering. Detta krav har inte införts i nya LEK. En sådan förklaring från PTS är viktig för att tillhandahållarna ska kunna ta

tillvara sin rätt att få reda på syftet med upplysningsskyldigheten och hur den ska användas. Skyldigheten att rapportera geografiska kartläggningar bör alltså kompletteras med krav på proportionalitet och motivering.

Stockholm som ovan

Josefine Jonsson

Carl-Johan Broman

Catrin Agerhäll